

FACULTAT DE TRADUCCIÓ I D'INTERPRETACIÓ

GRAU DE TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ

TREBALL DE FI DE GRAU

Curs 2015-2016

**L'ÚS DE LINGUEE COM A FONT
D'INFORMACIÓ DEL TRADUCTOR**

ANNA MATEOS SABATÉ

1237080

TUTORA

MARÍA PILAR CID LEAL

Barcelona, Juny de 2016

UAB

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

Dades del TFG

Títol: L'ús de *Linguee* com a font d'informació del traductor

El uso de *Linguee* como fuente de información del traductor

The use of *Linguee* as a source of information for translators

Autor/a: Anna Mateos Sabaté

Tutor: María Pilar Cid Leal

Centre: Facultat de Traducció i d'Interpretació

Estudis: Grau en Traducció i Interpretació

Curs acadèmic: 2015-2016

Paraules clau

En català: *Linguee*, diccionari, corpus, traducció, Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC).

En castellà: *Linguee*, diccionario, corpus, traducción, Tecnologías de la Información y la Comunicación (TIC).

En anglès: *Linguee*, dictionary, corpus, translation, Information Technology (IT).

Resum del TFG

En català: El present treball pretén avaluar el diccionari *Linguee*, un recurs bastant nou que ha guanyat popularitat entre els traductors professionals en poc temps. Presentaré totes les seves característiques i analitzaré els resultats que proporciona i de quines fonts provenen.

Per dur a terme l'anàlisi, compararé *Linguee* amb altres quatre fonts: un diccionari bilingüe (Oxford), un diccionari específic econòmic (*Diccionario de*

economia, finanzas y empresa = Dictionary of economics, finance and business, una enciclopèdia (Wikipedia) i el VIAF (*Virtual International Authority File*).

Un altre objectiu del treball és reflexionar sobre el canvi que ha suposat la tecnologia per a la professió del traductor. Avui en dia tenim molts recursos al nostre abast gràcies a Internet i s'ha de saber ser crític per diferenciar quins són fiables i quins no.

En castellà: Este trabajo pretende evaluar el diccionario *Linguee*, un recurso bastante nuevo que ha ganado popularidad entre los traductores profesionales en poco tiempo. Presentaré todas sus características y analizaré los resultados que proporciona y de que fuentes provienen.

Para realizar el análisis, compararé *Linguee* con otras cuatro fuentes: un diccionario bilingüe (Oxford), un diccionario específico económico (*Diccionario de economía, finanzas y empresa = Dictionary of economics, finance and business*, una enciclopedia (Wikipedia) y el VIAF (*Virtual International Authority File*).

Otro objetivo del trabajo es reflexionar sobre el cambio que ha supuesto la tecnología para la profesión del traductor. Hoy en día tenemos muchos recursos a nuestro alcance gracias a Internet y es necesario saber ser crítico para diferenciar cuales son fiables y cuáles no.

En anglès: The present work aims to evaluate *Linguee* dictionary, which is a new source that has gained popularity among professional translators in a few years.

In order to carry out the analysis, I will compare *Linguee* with other four sources: a bilingual dictionary (Oxford), a specific economic dictionary (*Diccionario de economía, finanzas y empresa = Dictionary of economics, finance and business*, an encyclopedia (Wikipedia) and VIAF (*Virtual International Authority File*).

Another objective of this work is to think about the change that Technology has brought about to the translation profession. Nowadays we have many resources thanks to Internet and we need to be critical and distinguish which are the reliable ones.

Avís legal

© Anna Mateos Sabaté, Barcelona, 2016. Tots els drets reservats.
Cap contingut d'aquest treball pot ésser objecte de reproducció, comunicació pública, difusió i/o transformació, de forma parcial o total, sense el permís o l'autorització del seu autor/de la seva autora.

© Anna Mateos Sabaté, Barcelona, 2016. Todos los derechos reservados.
Ningún contenido de este trabajo puede ser objeto de reproducción, comunicación pública, difusión y/o transformación, de forma parcial o total, sin el permiso o la autorización de su autor/a.

© Anna Mateos Sabaté, Barcelona, 2016. All rights reserved.
None of the content of this academic work may be reproduced, distributed, broadcast and/or transformed, either in whole or in part, without the express permission or authorization of the author.

TAULA DE CONTINGUTS

1. Introducció	1
2. La tecnologia per al traductor	3
3. Eines i recursos online per al traductor	6
3.1 Programes de traducció (TAO) i traducció automàtica	7
3.2 Glossaris i diccionaris.....	9
4. <i>Linguee</i>	11
4.1 Creació i descripció de <i>Linguee</i>	11
5. Traduir amb <i>Linguee</i>	16
5.1 Problemes de traducció del text.....	18
5.2 Proposta de <i>Linguee</i> i comparativa amb altres recursos.....	20
6. Conclusions	31
7. Bibliografia	33
8. Annex: Article <i>The Economist</i>	37

1. Introducció

Linguee és una font molt consultada actualment pels traductors professionals. Tant professors de la Universitat Autònoma de Barcelona com diferents *blogs* de traducció (*20.000 lenguas*, *Molino de Ideas*, *En la luna de Babel*) el recomanen i el consideren un recurs imprescindible per a traductors i lingüistes. A més, cal destacar que és un diccionari relativament nou (va ser creat l'any 2010), així que és sorprenent com ha aconseguit tanta popularitat en aquests pocs anys.

No obstant això, segons la meva experiència com a estudiant del Grau de Traducció i Interpretació, he pogut percebre una opinió sobre *Linguee* bastant dividida entre els estudiants. D'una banda, hi ha molts que utilitzen aquest diccionari perquè proporciona molts resultats en pocs segons i de pàgines web fiables (ONU, Unió Europea, UNICEF). En canvi, hi ha d'altres que no consideren a *Linguee* útil perquè no els hi soluciona el problema o problemes de traducció del text en qüestió. Per aquesta raó, seria interessant analitzar *Linguee* i poder comprovar què ofereix exactament i què ens podria aportar aquest recurs als traductors per a millorar i facilitar la nostra feina.

A la seva pàgina web, *Linguee* es defineix com un diccionari que t'obre la porta al món, ja que ens permet descobrir idiomes i diferents cultures gràcies a les traduccions que ofereix. D'altra banda, està dirigit per ajudar-nos professionalment perquè ens aporta les millors traduccions procedents d'Internet i, si tenim problemes amb terminologia específica (mèdica, econòmica, jurídica, industrial), *Linguee* ens donarà la solució proporcionada per experts en cada matèria. A més, a l'inici de la pàgina també es destaca la rapidesa d'aquest diccionari, ja que mostra traduccions al introduir les primeres lletres d'una paraula. Aquest aspecte és molt positiu perquè, com bé diuen els responsables de *Linguee*, "El nostre temps ho és tot", sobretot pels traductors professionals que tenen data límit per entregar les traduccions.

Així doncs, el tema d'aquest Treball de Fi de Grau sorgeix de la necessitat de fer un anàlisi dels nous recursos que tenen a l'abast els traductors, en especial de *Linguee*, i comprovar la seva fiabilitat i utilitat per a la nostra professió.

L'objectiu principal és fer un recull de les traduccions que ofereix *Linguee* a una sèrie de problemes de traducció d'un article amb terminologia específica i comparar-les amb altres diccionaris i enciclopèdies. Utilitzaré el diccionari bilingüe *Oxford* perquè és un diccionari de referència de la llengua anglesa. A més, utilitzaré la seva versió online per obtenir els resultats més ràpid i així poder comparar-lo millor amb *Linguee* en quant a rapidesa i qualitat. També utilitzaré un d'especialitzat en economia (*Diccionario de economía, finanzas y empresa = Dictionary of economics, finance and business*) per a les qüestions lingüístiques més específiques. D'altra banda, també consultaré la *Wikipedia* i el *VIAF* per a les recerques extralingüístiques. Els meus idiomes de treball seran l'espanyol i l'anglès perquè *Linguee* encara no té l'opció d'escollir el català.

Com seria impossible abastar tots els àmbits en un treball de la naturalesa que ens ocupa, em centraré en l'àmbit econòmic perquè és un dels àmbits que més domino i així podré ser més crítica amb els resultats que obtingui de les diferents fonts. Analitzaré un text del diari *The Economist* titulat "Politics is making International co-operation harder" que va ser publicat el 9 de gener del 2016.

El problema principal amb què m'he trobat ha estat escollir un bon diccionari econòmic per poder comparar amb *Linguee*. Per Internet no n'he trobat cap de fiable o que m'agradés i, per això, m'he decidit a utilitzar-ne un en format paper. La dificultat ha estat en trobar un que hagués estat publicat fa poc ja que en l'article apareixen molts conceptes actuals i que, segurament, no sortirien en diccionaris dels anys noranta.

El treball s'estructura de la manera següent: primer s'explica la importància de la tecnologia per als traductors i el canvi que ha suposat, després s'exposen les diferents eines i recursos, en l'apartat 4 em centro en *Linguee* i explico com va sorgir i en què consisteix i en l'apartat 5 ja tradueixo els termes amb aquest recurs i faig la comparació amb diferents diccionaris; finalment, es troben les conclusions, la bibliografia i l'annex, respectivament.

2. La tecnologia per al traductor

La tecnologia s'ha introduït a la vida del traductor fins al punt de ser imprescindible. Avui en dia, en aquesta carrera professional, es requereix un bon domini de les noves tecnologies, molt més que saber utilitzar un ordinador i un processador de text. Carmen Valero Garcés i Isabel de la Cruz Cabanillas (2001), afirmen que les noves tecnologies són un component bàsic dins de la competència professional d'un traductor, equiparable al coneixement de llengües i cultures o a la capacitat per a l'anàlisi textual.

El món del traductor ha canviat molt, i el canvi no ha estat només passar del paper a l'ordinador i dels diccionaris als recursos en línia, sinó que hi ha molt més: la societat en general és diferent. En l'actualitat el temps és or, volem les coses quan abans millor. Per exemple, avui en dia, segons molts traductors professionals consultats informalment, la mitjana és traduir entre 2500 i 3000 paraules al dia en una jornada de 8 hores. Per aquesta raó, les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) han d'estar presents en el dia a dia d'un traductor, ja que sense elles seria molt complicat, per no dir gairebé impossible, entregar les traduccions a temps. No obstant això, també podem percebre aquest avanç de la societat com un inconvenient per al món de la traducció. Com diu Arcadi Espada en el seu article "Los 10 pecados editoriales" (2010), les editorials han d'anar ràpid per presentar la traducció d'un llibre, perquè sinó alguna persona aficionada ho farà i ho penjarà a la web abans que la traducció oficial surti, cosa que farà baixar el nombre de ventes. Aquesta necessitat de les editorials de publicar de manera ràpida, crea la demanda de disposar de recursos fiables y ràpids perquè els professionals puguin fer traduccions de qualitat en el termini que es demana.

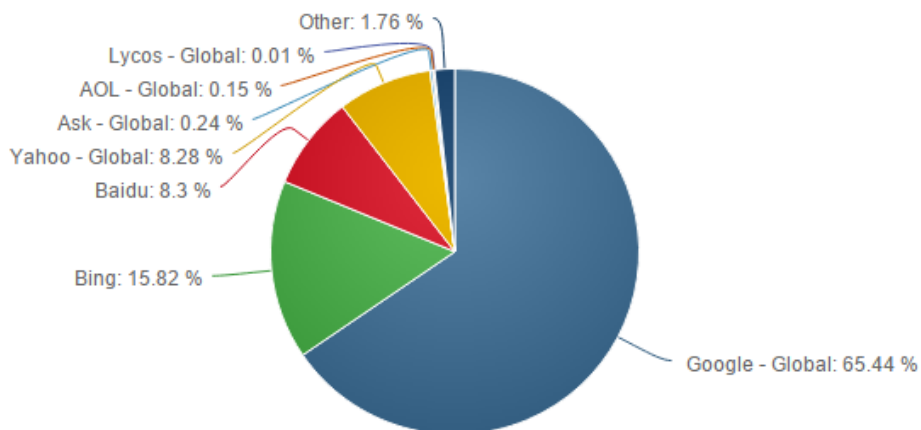
Quan parlem de les TIC, sobre tot ens referim a Internet. Internet, a part de proporcionar-nos informació de qualsevol tipus en qüestió de segons, també és una eina molt útil per donar-se a conèixer i per aconseguir clients. No obstant això, s'ha d'anar en compte amb la informació personal que es penja a les xarxes socials, ja que això podria fer-nos perdre el lloc de feina o, encara pitjor, donar una mala imatge i que ningú ens vulgui contractar en un futur.

Tras un paso tan simple como rellenar un perfil, las redes sociales nos llevan a un terreno en el que la mayoría de las cosas no son tan sencillas como parecen. Cualquier decisión, empezando por el tipo de red al que uno se une, tiene implicaciones inmediatas y futuras. (Roca, 2009: 11).

Per exemple, la xarxa professional LinkedIn és molt utilitzada avui en dia. Aquesta permet publicar la nostra experiència laboral i els estudis que tenim fins a aquest moment, és a dir, a fer un *currículum vitae* visible per a tothom. A més a més, és possible relacionar-se amb professionals del nostre àmbit i estar al dia de totes les novetats laborals dels companys. Així que és una bona eina per conèixer gent amb els mateixos interessos, buscar clients, trobar l'opinió d'experts en fòrums o per aconseguir feina. Fins i tot, és possible que el fet de no tenir un perfil en aquesta xarxa social et faci perdre l'opció de ser contractat, perquè la imatge que perceben és la d'una persona que no fa domini de les TIC (Roca, 2009).

Pel que fa a la cerca d'informació, Google és des de fa anys el primer cercador del món, tant a nivell personal com professional, i cada dia té més de dos milions de visites (Prat, 2012). Segons Netmarketshare, altres cercadors utilitzats apart de Google serien Bing, Baidu i Yahoo.

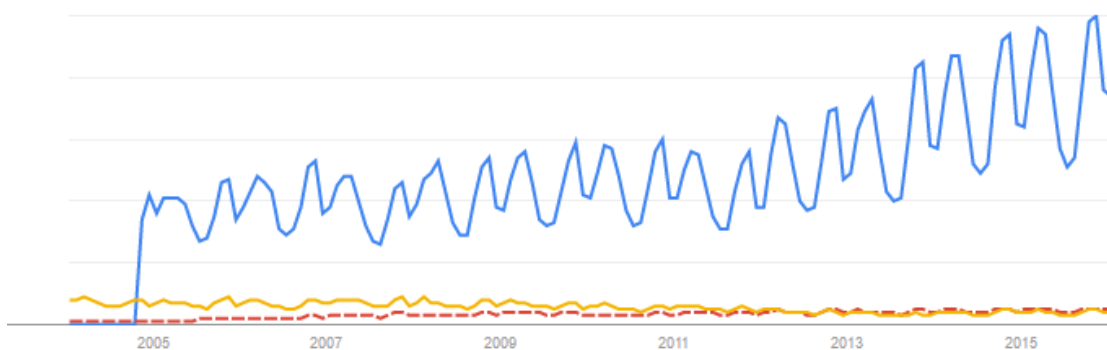
Gràfica 1. Cercadors més utilitzats l'any 2016 Font: Netmarketshare (2016)

En resum, la professió del traductor és molt diferent en comparació amb el passat. Abans el traductor era una persona solitària, envoltada de diccionaris i enciclopèdies. En canvi, ara es pot consultar amb especialistes per telèfon o per Internet i, si es vol rectificar alguna cosa, s'esborra la part que es vol retocar sense necessitat d'escriure tot de nou (amb la ploma o màquina d'escriure es

perdia molt de temps repetint les fulles errònies). Com diu Sofer (2002: 94) "The Internet has opened up opportunities for translators as never before in human history". Així que és important estudiar aquest canvi i analitzar els nous recursos que tenen a l'abast els traductors.

3. Eines i recursos per al traductor

Amb l'avanç de la tecnologia, l'instrument principal d'un traductor és només un ordinador amb connexió a Internet, ja que aquí hi ha una infinitat de recursos per fer una traducció de qualitat en un termini de temps que abans era impossible. Des del llançament en 2004 de *Google Scholar* és possible accedir a documents acadèmics com articles, tesis i llibres. D'aquesta manera els professionals de la traducció poden documentar-se de fonts fiables des de qualsevol indret. Altres bases de dades que s'utilitzen són *Scopus* (línia blava en el gràfic) o la *Web of Science* (línia groga en el gràfic), tot i que aquestes no són gratuïtes i no tenen tant d'èxit com el *Google Scholar*.

Gràfica 2. Comparació bases de dades: *Scopus*, *Web of Science*, *Google Scholar* Font: *Google Trends* (2016).

La facilitat per crear i difondre informació a Internet ha fet que qualsevol pugui publicar a la web. Temps enrere, la informació impresa passava per una sèrie de filtres i s'havia d'ajustar a les pautes d'edició i presentació. En canvi, avui en dia, la majoria de la informació no ha de passar cap filtre d'aquest estil i és possible que trobem a la web recursos sense gaire qualitat (Pinto, 2004).

A continuació, em centraré en recursos més específics i comentaré alguns programes, traductors, glossaris i diccionaris en línia que són fiables i molt utilitzats actualment.

3.1 Programes de traducció (TAO) i traducció automàtica

Un programa de memòria de traducció consisteix en guardar traduccions ja fetes i, així, facilitar-nos la feina, si tornen a sortir en un altre text les mateixes paraules i/o expressions. És a dir, els textos originals s'alineen amb la seva respectiva traducció en un altre idioma. A més, els textos estan compostos per segments perquè sigui més fàcil extraure el paràgraf, l'oració o simplement la paraula que desitgem. Per tant, es pot dir que les memòries de traducció són una mena de corpus paral·lels. Aquesta idea de segmentació en unitats de traducció és semblant a la filosofia de Vinay y Darbelnet (1958) "La unitat de traducció podria definir-se com el segment de l'enunciat en el qual la cohesió dels signes és tal que no es comprendrien si fossin traduïts per separat".

D'altra banda, molts programes de memòria de traducció inclouen l'opció de crear un glossari a partir de les paraules que es van traduït i emmagatzemant:

A gestom terminològica nom inclui unicamente a incorporaçom de termos-alvo na base de dados terminològica e a consulta de correspondências para os termos originais nela. Pode envolver também a consulta de homogeneidade terminològica no texto final, a importaçom de termos a partir de glossários externos (...) ou a exportaçom dos glossários criados para uns outros formatos (Diaz Fouces, 2004: 150).

SDL Trados és un dels programes de traducció assistida per ordinador més utilitzats amb el sistema operatiu Windows. El problema és la seva dificultat per saber-lo fer servir, així que és recomanable fer un curs abans de comprar-lo. Un altre inconvenient és que té un preu bastant elevat i s'ha d'avaluar si ens serà útil i si decidim fer aquesta inversió, ja que si volem un programa més senzill i econòmic, estan per exemple MemoQ o WordFast, aquest últim disponible també per Mac i Linux.

A la web també trobem programes gratuïts, com OmegaT. Aquest està bé si es vol experimentar com funcionen aquest tipus de programes, tot i que si fem un ús habitual de les memòries de traducció, OmegaT es queda petit, perquè és molt més simple i no té moltes de les funcions de gran utilitat que tenen els altres programes. A la *Revista Tradumàtica*, al número 9 de 2011, hi ha tot un article dedicat al programari lliure útil pels traductors. Per exemple, tenim la plataforma de traducció automàtica Apertium, promoguda per la Universitat d'Alacant i és molt utilitzada avui en dia pels traductors professionals. Altres softwares

recurrents serien el SYSTRAN i el Moses, aquest últim és un programa de traducció personalitzada, el qual s'ha d'anar entrenant per tenir cada cop més traduccions en la llengua d'arribada i així poder fer traduccions automàtiques.

D'altra banda estan els programes de traducció automàtica. Aquests es diferencien de les memòries de traducció perquè creen traduccions automàtiques a partir de segments, però no les emmagatzemen. És a dir, a la traducció automàtica no intervé el traductor i, en canvi, a les traduccions assistides per l'ordinador (TAO), el traductor sí que fa ús de totes les eines que els programes ofereixen, com per exemple crear memòries de traducció personals.

El traductor automàtic gratuït més conegut és el famós Google Translate. A més, els navegadors web també tenen disponible l'opció de descarregar-se un traductor: Foxlingo o Transliterador són exemples de traductors automàtics per Firefox. Foxlingo ofereix una traducció completa de pàgines web en 71 llengües i Transliterador permet canviar d'alfabet un text i transliterar qualsevol pàgina. Altres navegadors com Chrome, també ofereixen aquest tipus d'extensions. Un exemple és Dynamic Language Tools, la qual té un conjunt d'eines que permeten traduir una pàgina web, transliterar-la o fer cerques en diferents diccionaris.

És bo conèixer aquests traductors automàtics perquè ens poden ser útils per fer-nos una idea del tema i de la intenció del text. No obstant això, no entrarien dins dels recursos imprescindibles d'un professional ja que els traductors automàtics tenen molts problemes de contextualització i sintaxis i, per aquesta raó, mai podran ser una font fiable.

3.2 Glossaris i diccionaris

Un glossari és un conjunt de definicions o explicacions de diferents conceptes sobre un tema específic i ordenats alfabèticament. Són molt útils quan estem traduint textos tècnics i la terminologia que apareix és difícil trobar-la en diccionaris generals. Per Internet hi ha una infinitat de glossaris disponibles de manera gratuïta i sobre la disciplina que necessitem. Diana Ospina, docent de la Universitat d'Antioquia, "Existeix una sorprenent varietat de glossaris, tants com de temàtiques es puguin imaginar".

Un dels glossaris més consultats és l'IATE (Inter-Active Terminology for Europe). Aquest treballa amb 25 llengües i té l'opció de poder escollir l'àrea temàtica que volem consultar. Per la llengua catalana, el centre de terminologia de Termcat ofereix una opció anomenada cercaterm, la qual proporciona la traducció en diferents idiomes del concepte que busquem. Ja fa 30 anys de la seva creació i mica en mica ha anat complint els seus objectius: compromís amb la llengua, qualitat en el treball, servei a l'usuari, projecció internacional, integració en un context multilingüe i participació social (Paloma, 2015).

A Internet, igual que en paper, trobem diccionaris monolingües i bilingües. Esmentaré diccionaris per l'anglès, el català i l'espanyol, perquè són les llengües que utilitzaré en aquest treball. Evidentment, a la web podem trobar recursos per a qualsevol idioma, fins i tot per a llengües minoritàries, tot i que a vegades per aquestes pot resultar una mica més complicat i la informació no serà tan abundant.

El diccionari monolingüe normatiu del català és el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans, segona edició (DIEC2). Per a la llengua espanyola seria el diccionari de la *Real Academia Española* (RAE) i per resoldre dubtes lingüístic tenim el *Diccionario panhispánico de dudas* (DPD). D'altra banda, si el que volem és fer consultes lingüístiques, per la web també trobem recursos de manera gratuïta, com per exemple l'*OPTIMOT* pel català o la *Fundeu* o *DRAE* pel castellà.

Pel que fa a l'anglès, no hi ha un sol diccionari com a referència, els més utilitzats són el de *Cambridge*, el *Collins*, el *Longman* i el d'*Oxford*. Aquests diccionaris defineixen la paraula en anglès i també tenen l'opció de traducció, és a dir, són

monolingües i bilingües. Però si el que es vol és trobar la traducció en un altre idioma, el diccionari més consultat és el *Wordreference*, el qual també disposa d'un fòrum per preguntar dubtes.

Finalment, trobem *Linguee*, un diccionari en línia molt utilitzat avui en dia pels professionals de la traducció. És una eina diferent a totes les que he comentat anteriorment, així que dedicaré tot un apartat del meu treball per explicar-la més a fons.

4. *Linguee*

Linguee és un exemple de corpus lingüístic al qual pot accedir tothom fàcilment i de manera gratuïta. Per a corpus entenem una recopilació de fragments d'una llengua que es seleccionen i s'ordenen segons un criteri lingüístic amb la finalitat de ser utilitzats com una mostra de la llengua o d'una varietat de la llengua (Sinclair, 1996). No obstant això, avui en dia el terme corpus s'entén de manera una mica diferent quan s'utilitza en la lingüística actual:

*In principle, any collection of more than one text can be called a corpus (...)
But the term "corpus" when in the context of modern linguistics tends most
frequently to have more specific connotations than this simple definition.
(McEnergy y Wilson, 1996: 21).*

D'altre banda, gràcies a l'avanç de la tecnologia, ara és possible buscar, ordenar i analitzar millor els textos:

*Thirty years ago (...) it was considered impossible to process texts of several
million words in length. Twenty years ago it was considered marginally
possible but lunatic. Ten years ago it was considered quite possible but still
lunatic. Today it is very popular (Sinclair, 1991:1).*

Aquests avanços han donat peu a la creació del que ara es coneix com lingüística del corpus. Segons el *Centro Virtual Cervantes* la lingüística del corpus és una branca de la lingüística que centra les seves investigacions en dades obtingudes a partir d'un corpus, mostres reals de l'ús de la llengua. El terme no defineix una disciplina de la lingüística com ho són la morfologia, la sintaxis o la pragmàtica, sinó que és més bé un enfocament metodològic.

4.1 Creació i descripció de *Linguee*

Al perfil corporatiu de *Linguee* se'ns explica com va sorgir la iniciativa de fer un nou recurs lingüístic. *Linguee* va ser creat per Gereon Frahling amb l'ajuda de Leonard Fink, l'any 2008. Frahling va tenir l'idea mentre treballava a Nova York com a investigador postdoctoral en el Departament d'Investigacions de Google. Allà va arribar a la conclusió que les traduccions generades per un ordinador mai podrien arribar a ser correctes al 100%, ja que aquestes presentaven errors gramaticals. Per aquesta raó, va pensar que seria una bona idea que l'usuari tingués accés a aquest corpus de textos i decidís ell mateix quina seria la millor traducció.

L'any 2008, Frahling i Fink van presentar *Linguee* a la Competència per Innovadors Multimèdia del Ministre Federal d'Economia i Tecnologia d'Alemanya. Un any més tard, es va obrir al públic la fase beta de *Linguee* i grans inversors, com per exemple Jörg Rheinboldt, van començar a formar part de *Linguee*. Al maig de 2010, es va llançar al mercat la versió definitiva amb la combinació anglès-alemany. Després es van sumar el francès, l'espanyol i el portuguès i, mica en mica, es van anar afegint més llengües.

Linguee és un tipus de diccionari que permet buscar paraules i expressions en diferents textos bilingües. En la seva pàgina web ells mateixos es defineixen com una combinació única de diccionari i buscador. És a dir, *Linguee* no tradueix per nosaltres, com per exemple *Google Translate*, sinó que ens proporciona un corpus on podem observar com han traduït altres traductors un terme determinat en diferents contextos. Així que *Linguee* es diferencia d'altres diccionaris en línia, perquè les cerques són ràpides (les traduccions apareixen a mida que un va escrivint), ofereix 1.000 cops més traduccions i tots els textos van acompanyats de la font la qual procedeixen.

Segons el comunicat de premsa del 9 de febrer de 2015 a Colònia, Alemanya, Gereon Frahling va afirmar que el seu objectiu es eliminar les barreres lingüístiques de qualsevol persona de tot el món. *Linguee* és utilitzat per 500 milions de persones i s'espera que sigui el diccionari en línia número u. José María Rosa Bastida, responsable del *Linguee* en espanyol, afirma que aquest diccionari és una eina molt útil que s'adapta a diferents perfils d'usuaris: traductors, intèrprets, lingüistes, professors d'idiomes, persones que estan aprenent una nova llengua, professionals de sectors com el turisme, medicina, enginyeria, construcció, política i dret (Merche Garcia, 2015).

Linguee ofereix més de 230 combinacions lingüístiques. Els idiomes disponibles són: anglès, alemany, francès, espanyol, xinès, rus, japonès, portuguès, italià, neerlandès, polonès, suec, danès, finès, grec, txec, romanès, hongarès, eslovac, búlgar, eslovè, lituà, letó, maltès, estonià.

Una de les característiques més destacades és que no restringeix a buscar els termes en una sola forma, ja que permet escriure en singular, plural, masculí, femení, i en diferents temps verbals. També és important el fet que proporciona

un enllaç a sota de cada exemple, el qual permet accedir al text on es troba la paraula o paraules i, així, ampliar el context. A més, ofereix la possibilitat d'escoltar la pronunciació de moltes paraules del diccionari en alemany, anglès britànic, anglès americà, portuguès, francès i espanyol.

Quant a l'estructura, al buscar un terme, a la part superior apareixen possibles traduccions proposades pel diccionari personal de *Linguee* (semblant a un diccionari bilingüe) i, més avall, es mostren un conjunt de textos, procedents de fonts externes, per veure com s'ha traduït el terme en cada context. Els textos de la llengua de partida estan a la dreta i els de la llengua meta a l'esquerra.

The screenshot shows the Linguee website interface. At the top, there is a search bar with 'give up' entered. The language selector is set to 'español ↔ inglés'. Below the search bar, the results for 'give up' are displayed. The main entry is 'give up' (verbo) with the Spanish translation 'renunciar' and 'abandonar'. There is also a note 'menos frecuente:' with the translation 'ceder' and 'rendirse'. Below this, there are examples and a section for external sources. The external sources section shows two columns of text with the English text on the right and the Spanish translation on the left. The first example is 'Even so, we are not willing to give up our way of life or make real changes.' and the second is 'We believe that this moment is no time to give up.' The Spanish translations are 'Aún así, no queremos dejar nuestro estilo de vida y hacer cambios reales.' and 'Creemos que no es el momento de darse por vencidos.' respectively.

Figura 1. Captura de pantalla de *Linguee* (2016)

Pel que fa a la fiabilitat, *Linguee* utilitza textos procedents de pàgines web bilingües molt fiables, especialment d'empreses, d'universitats i d'organitzacions internacionals, per exemple de la ONU o de la Unió Europea (pàgina web *Linguee*). Elisa Alfonso Jiménez, en el seu treball "*Linguee* y las nuevas formas de traducir", avalua la qualitat de *Linguee* com a recurs electrònic segons el criteri de Maria Pinto mitjançant la *Plantilla de evaluación de contenidos electrónicos*. *Linguee* compleix tots els criteris d'avaluació de qualitat: autoria, actualització, contingut, accessibilitat, funcionalitat, navegabilitat i disseny.

El término calidad, aplicado a la información en Internet, es una meta que implica un proceso continuo de planificación, análisis, diseño, implementación, promoción e innovación, para asegurar que la información

cubra las necesidades de los usuarios en cuanto a contenido, presentación y usabilidad. Sin embargo, no todos los productores de información apuestan por la calidad debido al esfuerzo que requiere y por eso encontramos en internet recursos de todo tipo. Si a esto le sumamos la naturaleza caótica de internet, que dificulta la búsqueda, identificación y localización de la información deseada veremos que se hace necesario conocer las características que definan la calidad de los recursos digitales para poder valorarlos y filtrarlos (Pinto, 2004).

Per aconseguir els exemples *Linguee* fa servir un programa informàtic anomenat *web crawler*, aranya web o robot web en català. Aquest programa és un robot que recorre la web de forma automàtica, busca textos que continguin unes paraules determinades i classifica i guarda aquests textos en una base de dades.

Linguee declara comptar amb l'ajuda de més de 400 lexicògrafs, traductors i lingüistes que revisen i milloren els textos dia a dia per a garantir una gran qualitat.

A més, *Linguee* continua treballant per a millorar el seu servei i oferir-nos encara més facilitats. Fa uns mesos, va desenvolupar el sistema d'autocompletat, és a dir, al buscar un terme, només fa falta escriure les primeres lletres i la pàgina ja ens dona molts resultats. D'aquesta manera, ens estalviem temps, ja que les traduccions apareixen al moment. A més a més, ha introduït el sistema d'autocorrecció: si escrivim "plai" per referir-nos al verb jugar en anglès, *Linguee* ens dirà "¿Querías escribir play?"

D'altra banda, al escriure una paraula, podem veure diferents col·locacions d'aquesta. Per exemple, si escrivim "come", *Linguee* també ens mostrarà *come up, come up with, come across, come out, come over...*; o bé, si escrivim "school", ens sortiran les opcions *school board, school fees, school system...* Aquesta actualització és molt útil a l'hora de traduir conceptes de manera ràpida i efectiva, ja que si busquem per separat les paraules "school" i "board" entendrem escola a bord, escola pissarra, i haurem de fer més cerques per tal de deduir que les dues paraules són un sol concepte i que significa consell escolar. En canvi, amb aquesta nova opció de l'eina, arribar a la solució correcte serà només qüestió de segons.

En el comunicat de premsa del 17 de setembre de 2015 *Linguee* va anunciar la seva nova aplicació gratuïta per iPhone i iPad: un diccionari amb més de dos milions d'entrades disponibles sense connexió i amb res de publicitat. A través

del mode multitasca SplitView, *Linguee* es pot consultar a la vegada que es visita una pàgina web o es llegeix un llibre i, a més, permet marcar paraules en altres aplicacions i buscar-les directament sense necessitat d'escriure-les.

Finalment, han creat una nova aplicació gratuïta i sense anuncis i es pot descarregar a l'Appel Store o al Google Play. A més, té la característica que es pot consultar *offline*, és a dir, que és possible accedir des dels telèfons mòbils sense la necessitat de connectar-se a Internet. D'aquesta manera, els responsables de *Linguee* pretenen que tot tipus d'usuari utilitzi el diccionari de *Linguee* en qualsevol moment que ho necessiti.

5. Traduir amb *Linguee*

En aquest apartat s'analitzarà si és possible traduir un text només amb *Linguee*. L'objectiu de Frahling és que es puguin resoldre tots els dubtes de traducció amb aquest diccionari i així no perdre temps consultant mil recursos. Això seria un gran avanç, perquè els traductors treballen amb molta pressió donat que els terminis imposats pels clients acostumen a ser molt ajustats.

Linguee és una eina molt utilitzada i, com he comentat abans, és revisada per professionals contínuament per a garantir una gran qualitat, així que és poc probable que es trobin errors en qüestions generals. Per aquesta raó, el meu objectiu és traduir un text que sigui d'un àmbit més específic i comprovar si puc fer-ho sense necessitat de consultar altres diccionaris i glossaris. Com *Linguee* encara no ofereix l'idioma català, la llengua del text d'origen serà l'anglès i la d'arribada el castellà.

He escollit un text econòmic, procedent del diari *The Economist* (vegeu l'annex). M'he decidit per l'àmbit de l'economia, perquè és un tema que domino i així puc ser més crítica amb els resultats que vagi obtenint. No obstant això, també seria interessant analitzar altres àmbits com el tecnològic, polític o científic, però malauradament només dispenso d'un coneixement bàsic d'aquests i, per tant, no em seria possible fer un estudi exhaustiu de les fonts. Indicar també que l'abast d'aquest treball és limitat i no em permetria analitzar tots els àmbits amb profunditat, tot i que considero que seria una bona idea per poder extreure una millor conclusió del diccionari de *Linguee*.

He triat *The Economist* perquè és un diari britànic molt popular i és centra a fons en l'economia. Per aquesta raó, en l'article apareixeran molts conceptes utilitzats avui en dia en aquest àmbit i podré comentar-los i comparar-los amb altres fonts. A més, he escollit aquest article en especial perquè apareixen noms d'institucions i em sembla molt interessant analitzar les possibles traduccions que ofereix *Linguee*, ja que els noms sempre és una de les parts més complicades d'una traducció.

D'altra banda, també és important tenir en compte on es publicarà el text meta. He pensat que podria ser un encàrrec de *El Economista* perquè és un diari

d'Espanya especialitzat en economia i política, així que podria ser equivalent al *The Economist*.

Pels termes lingüístics, faré la comparativa amb dos diccionaris. Primer, el diccionari bilingüe (anglès-espanyol) que he escollit ha estat l'Oxford en la seva versió online, perquè com he dit anteriorment, és un diccionari de referència de la llengua anglesa. A més, m'agrada concretament aquest ja que per a cada una de les accepcions d'un terme ofereix una frase d'exemple, fet que considero de gran utilitat per conèixer bé en quin context o contextos s'utilitza. En canvi, pel que fa al diccionari econòmic, he escollit un en format paper perquè és el més nou i complet que he trobat. Es tracta del diccionari d'economia, finances i empresa de Guillermo Cabanellas i Eleanor C. Hoague.

Pel que fa als termes extralingüístics, he decidit fer la comparativa amb la Wikipedia i el VIAF. M'he decidit per utilitzar la *Wikipedia* perquè, tot i ser una enciclopèdia amb molts prejudicis, la realitat és que molts professionals fan un ús d'aquesta per agafar una idea del concepte en qüestió. A més, també miraré com s'ha traduït el concepte a la pàgina en espanyol i el compararé amb el resultat que proporciona *Linguee*. *Wikipedia* posa a la nostra disposició molts links d'interès, com per exemple el VIAF (*Virtual International Authority File*), el qual conté propostes de les biblioteques nacionals i, per tant, és un registre d'autoritats. Aquest ens permet accedir als principals fitxers de noms i autors i, d'aquesta manera, podem comprovar com han decidit traduir alguns termes en diferents països. Al ser una font tan fiable, també comprovaré quins termes de l'article apareixen al VIAF i els compararé amb *Linguee*.

Així mateix, a continuació analitzaré l'article de *The Economist* i seleccionaré els termes que més endavant buscaré a *Linguee* i compararé els resultats amb les quatre fonts mencionades anteriorment.

5.1 Problemes de traducció del text

Mariana Orozco en el seu llibre *Metodología de la traducción directa del inglés al español* (2012) ens aconsella consultar tres tipus de documentació per a la traducció específica. Primer de tot la documentació temàtica, la qual ens permetrà conèixer molt bé el tema del text. Així que per traduir l'article que he escollit, primer caldria llegir altres relacionats i així tenir una millor perspectiva. Després s'hauria de fer la documentació terminològica, és a dir, detectar els termes especialitats i trobar el seu equivalent en la llengua meta. I, finalment, està la documentació contextual i co-textual, la qual ens porta a consultar textos paral·lels en la llengua meta. Per aquest últim tipus de documentació, *Linguee* seria una font perfecta, ja que en qüestió de segons ens en proporciona molts i de fonts diverses.

A l'hora de trobar termes especialitats, també és una bona idea dividir-los segons el problema que plantegen. A la mateixa obra, Orozco exposa que ens podem trobar amb problemes de comprensió, de transferència, de reexpressió i pragmàtics. A més, l'obra de consulta serà diferent depenent de si el problema és lingüístic o extralingüístic. Per a dubtes lingüístics s'hauran de consultar diferents tipus de diccionaris i, en canvi, pels extralingüístics s'haurà de consultar alguna enciclopèdia.

A continuació enumero els termes de l'article que podrien ser més problemàtics i els he dividit en lingüístics o extralingüístics:

LINGÜÍSTICS	EXTRALINGÜÍSTICS
Bail-out	Anti-immigration parties
Banking system	Bank of Japan
Border force	Bloc's crisis
Cobble together	Euro zone
Cry out	European Central Bank
Debt burden	European refugee crisis
Demographic constraints	European Union/EU
Depòsit-insurance scheme	Federal Reserve
Easing	G-20
Fiscal transfers	Middle East
GDP	OECD
Global econòmic pie	Schengen area
Handout	Trans-Pacific deal
Mismatch	
Monetary policy	
Polls	
Sluggish	
Summit	
Surplus	
Thy	
Trade surplus	
Turmoil	
Twin forces	
Unchekeed moviment	
Woes	

Taula 1. Divisió problemes de traducció del text

Apart d'aquesta divisió, dins de cada grup trobem problemes diversos. Per exemple, hi ha molts termes econòmics, com per exemple *surplus* o *bail-out*, així que serà necessari consultar un diccionari especialitzat en aquest àmbit. D'altra banda, en el cas de *thy* ens trobem amb un terme d'ús regional. Respecte als extralingüístics, trobem que hi ha alguns que és necessari fer una recerca per saber exactament de que es tracta, com per exemple G-20, o hi ha d'altres que s'entenen perfectament, com *Bank of Japan* o *anti-immigration parties*, però el problema és trobar com s'escriu en la llengua del text meta, és a dir, quin és el seu ús habitual.

5.2 Proposta de *Linguee* i comparativa amb altres recursos

Primer de tot, he buscat tots els termes a *Linguee* i a continuació presento una taula amb els resultats obtinguts. La taula recull les propostes de traducció que més es repeteixen i estan ordenades segons l'ordre d'aparició (segons els responsables de *Linguee* primer surten les traduccions de les pàgines web més fiables).

PROBLEMA	PROPOSTA LINGUEE
Anti-immigration parties	partidos contrario a la inmigración partidos xenófobos
Bail-out	Rescate
Bank of Japan	Banco de Japón
banking system	sistema bancario
Bloc's crisis	no apareix
border force	fuerza fronteriza fuerza de la frontera
Cobble together	A cada frase s'ha traduït d'una manera diferent
Cry out	gritar clamar
Debt burden	carga de deuda peso de la deuda endeudamiento

	deuda
Demographic constraints	problemas demográficos obstáculos demográficos desventajas demográficas circunstancias demográficas
Deposit-insurance scheme	sistema de garantía de depósitos sistema de seguros de depósitos
Easing	Relajación Flexibilización
Euro zone	zona euro zona Euro Eurozona
European Central Bank	Banco Central Europeo
European refugee crisis	crisis de los refugiados europeos
European Union/ EU	Unión Europea/ UE
Federal Reserve	Reserva Federal
Fiscal transfers	transferencias fiscales
G-20	No apareix
GDP	PIB
Global economic pie	tarta económica mundial
Handout	documento folleto
Middle East	Oriente Próximo Oriente Medio Medio Oriente
Mismatch	desajuste desequilibrio desfase discrepància
Monetary policy	política monetària
OECD	OCDE
Polls	encuestas sondeos
Schengen area	espacio Schengen zona Schengen àrea Schengen
Sluggish	Lento Bajo
Summit	Cumbre

Surplus	Superàvit Excedente
Thy	tu (pronom personal)
Trade surplus	superàvit comercial excedente comercial
Trans-Pacific deal	no apareix
Turmoil	confusión crisis agitación
Twin forces	fuerzas combinades dos fuerzas
Unchecked movement	circulación no controlada libre circulaci3n
Woes	Problemes

Taula 2. Proposta de *Linguee* als problemes de traducci3n del text

Com es pot observar *Linguee* dona una proposta de traducci3n a la majoria dels termes buscats (només tres no han aparegut). Aix3n és un bon començament, ja que ràpidament podem disposar de termes equivalents en la llengua meta utilitzats en textos reals, cosa que ens fa estalviar molt de temps. No obstant aix3n, hi ha termes que tenen moltes traduccions diferents, com és el cas de *cobble together*, així que sempre el traductor haurà de decidir quina és l'opci3n més adient.

D'altra banda, tot i que *Linguee* ens proporciona solucions als problemes de traducci3n que tenim, s'ha de comprovar si aquestes són les correctes. Per aquesta ra3n, he buscat els problemes lingüístics en un diccionari bilingüe i en un diccionari econ3mic pels termes més específics. D'aquesta manera vull descobrir si obtinc els mateixos resultats o si puc tenir millors traduccions i, per tant, haurà valgut la pena perdre una mica de temps consultant aquests diccionaris.

Com he dit abans, el diccionari bilingüe (angles-espanyol) que he escollit ha estat l'Oxford en la seva versió en línia i el diccionari d'àmbit específic econ3mic es tracta del diccionari d'economia, finances i empresa de Guillermo Cabanellas i Eleanor C. Hoague. A continuaci3n està la taula resum dels resultats obtinguts en aquests dos diccionaris pels problemes lingüístics:

PROBLEMA	OXFORD	<i>Diccionario de economía, finanzas y empresa</i>
Bail-out	Rescate	Rescatar de una situación económica difícil.
banking system	no apareix	Sistema bancario
border force	no apareix	no apareix
Cobble together	Improvisar	no apareix
Cry out	Gritar Pedir	no apareix
Debt burden	Carga de la deuda	Carga de la deuda
Demographic constraints	Coacción Limitación Restricción	Constraint: limitante
Deposit-insurance scheme	no apareix	Deposit insurance. Garantía de depósitos bancarios. Seguro de depósitos
Easing	Relajamiento Reducción	Baja Facilidad Relajación
Fiscal transfers	no apareix	Fiscal transfer payments. Transferencias de pagos fiscales
GDP	PBI	Producto bruto interno (PIB)
Global economic pie	Pastel	No apareix
Handout	Folleto	no apareix
Mismatch	Desigual	Desfase
Monetary policy	no apareix	Política monetaria
Polls	Encuesta	Encuesta Sondeo de opinión
Sluggish	Lento Inactivo	Crecimiento lento
Summit	Cumbre	Cumbre

Surplus	Excedente	Excedente Sobrante Plusvalí exceso superávit
Thy	Tú	no apareix
Trade surplus	Superàvit comercial	Superàvit de la balança comercial. Balança comercial favorable
Turmoil	Confusión Agitación	no apareix
Twin forces	no apareix	no apareix
Unchecked movement	Unchecked:libre	no apareix
Woes	Males Problemas	no apareix

Taula 3. Proposta del diccionari *Oxford* i del *Diccionario de economía, finanzas y empresa* als problemes de traducció lingüístics.

Com es pot observar a la taula, dels 25 termes buscats, només dos no han aparegut. Aquest fet ens indica que els diccionaris també ens proporcionen moltes solucions i en la majoria dels casos (20 dels 23 termes trobats) la traducció coincideix amb la proposta de *Linguee*. En dos conceptes (*demographic constraints/unchecked movement*), tot i que ha aparegut la traducció als diccionaris, la proposta de *Linguee* és molt millor perquè ens proporciona la traducció d'aquestes col·locacions, en canvi, en el diccionari Oxford només apareix el terme *constraint* i *unchecked* i, per tant, ha de ser el traductor qui ha de reflexionar quina seria la paraula més correcte en aquest context.

D'altra banda, els dos termes (*border force/twin forces*) que no estan en els diccionaris, sí que hi són a *Linguee*, així que de nou aquest nou recurs ens proporciona solucions que no trobaríem als diccionaris que utilitzem normalment. Així mateix, pel terme *cobble together* el diccionari Oxford tampoc ens acabaria de donar la solució exacte. Així que amb la proposta d'Oxford i totes les que proporciona *Linguee*, el traductor hauria de prendre ell mateix la decisió i escollir

quina és la traducció més adient per aquest article. Un aspecte positiu de *Linguee* és que, tot i que no t'agradi cap de les propostes, sí que es pot veure com han resolt altres aquest problema i així donar-nos idees.

Per acabar, convé ressaltar que el terme *pie* necessitaria més recerca per decidir quina seria la traducció més apropiada pel text meta. *Pie* significa *pastel* com bé diuen els diccionaris, així que és una traducció que podria sobtar en un text econòmic per a la gent que no és especialista en aquest àmbit. Per aquesta raó, *Linguee* és una bona opció per mirar la traducció i veure en quin tipus de contextos s'utilitza. A més, també ajudaria trobar algun article de *El Economista* per acabar de decidir si aquesta expressió s'utilitza i, per tant, seria una bona traducció.

Tot seguit, faré la comparativa dels problemes extralingüístics, els quals requereixen una mica més de recerca per entendre exactament de què tracten. A la següent taula hi ha la definició de cada concepte de la *Wikipedia* en anglès i la seva traducció en la seva respectiva pàgina en espanyol:

PROBLEMA	PROPOSTA WIKIPEDIA
Anti-immigration parties	Opposition to immigration exists in most nation-states with immigration, and has become a significant political issue in many countries. Traducció: no apareix
Bank of Japan	The Bank of Japan is the central bank of Japan. Traducció: Banco de Japón
Bloc's crisis	No apareix
Euro zone	The eurozone is a monetary union of 19 of the 28 European Union (EU) member states which have adopted the euro (€) as their common currency and sole legal tender. Traducció: Eurozona/ zona euro

European Central Bank	The European Central Bank (ECB) is the central bank for the euro and administers monetary policy of the Eurozone, which consists of 19 EU member states and is one of the largest currency areas in the world. Traducció: Banco Central Europeo/ BCE
European refugee crisis	European refugee crisis began in 2015, when a rising number of refugees and migrants made the journey to the European Union (EU) to seek asylum, traveling across the Mediterranean Sea or through Southeast Europe. Traducció: crisis de refugiados en Europa
European Union/ EU	The European Union (EU) is a politico-economic union of 28 member states that are located primarily in Europe. Traducció: Unión Europea/ UE
Federal Reserve	The Federal Reserve the central banking system of the United States. Traducció: Reserva Federal
G-20	The Group of Twenty (also known as the G-20 or G20) is an international forum for the governments and central bank governors from 20 major economies. Traducció: G-20/ Grupo de los 20
Middle East	The Middle East is a transcontinental region centered on Western Asia, Cyprus, Turkey (Southeast Europe), and Egypt (Northeast Africa). Traducció: Oriente Medio/ Medio Oriente
OECD	The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) is an international economic

	organisation of 34 countries, founded in 1961 to stimulate economic progress and world trade. Traducció: OCDE/ Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económicos
Schengen area	The Schengen Area is the area including 26 European countries that have abolished passport and any other type of border control at their mutual borders. Traducció: Espacio de Schengen/ Espacio Schengen
Trans-pacific deal	The Trans-Pacific Partnership (TPP) is a trade agreement among twelve Pacific Rim countries signed on 4 February 2016 in Auckland, New Zealand, after seven years of negotiations. Traducció: Acuerdo Transpacífico de Cooperación Económica/ Acuerdo Transpacífico

Taula 4. Proposta de Wikipedia als problemes de traducció extralingüístics.

A continuació, també llistaré els conceptes que han aparegut al VIAF, ja que considero que és una molt bona font que tenim a l'abast per ajudar-nos a prendre decisions a l'hora de traduir.

PROBLEMA	PROPOSTA VIAF
European Central Bank	Banco Central Europeo
European Union	Unión Europea
OECD	Cal destacar que aquest terme apareix al VIAF en molts idiomes però en espanyol no. Per exemple, la traducció que apareix al català és Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic.

Taula 5. Proposta de VIAF als problemes de traducció extralingüístics.

Malauradament, no he obtingut resposta a molts dels problemes en aquest recurs. No obstant això, m'ha semblat interessant utilitzar el VIAF per les raons mencionades anteriorment. El VIAF conté molts noms d'entitats, geogràfics, de persones i obres i, per aquesta raó, considero que és una molt bona font per fer consultes d'aquest estil i comparar-les amb els diccionaris i enciclopèdies que utilitzem normalment. En aquest cas, no ens hagués ajudat gaire, però en moltes altres traduccions sí que seria un recurs imprescindible a l'hora de prendre decisions.

En resum, dels 13 problemes extralingüístics buscats a *Wikipedia* (vegeu taula 4) només un no ha aparegut (*bloc's crisis*) i d'un altre no hi havia una pàgina equivalent en espanyol (*anti-immigration parties*). Així que de nou es pot dir que un sol recurs ens ha proporcionat bastants resultats. Si els comparem amb les traduccions proposades per *Linguee* es pot veure que en 8 ocasions el resultat ha estat el mateix. En un dels termes (*European refugee crisis*) *Wikipedia* proposa "crisis de refugiados en Europa" y *Linguee* "crisis de refugiados

europesos". És una petita diferència que s'hauria de consultar en altres fonts per veure quina és la manera més correcta o si les dues són possibles i és una simple diferència estilística. He fet una recerca al diari *El Economista* i he observat que és més freqüent l'ús de "crisis de refugiados en Europa", la proposta de *Wikipedia*. Cal destacar que cada diari té el seu propi estil, així que en aquest cas ha guanyat la proposta de *Wikipedia* però per un altre diari potser seria més apropiada el que proposa *Linguee*.

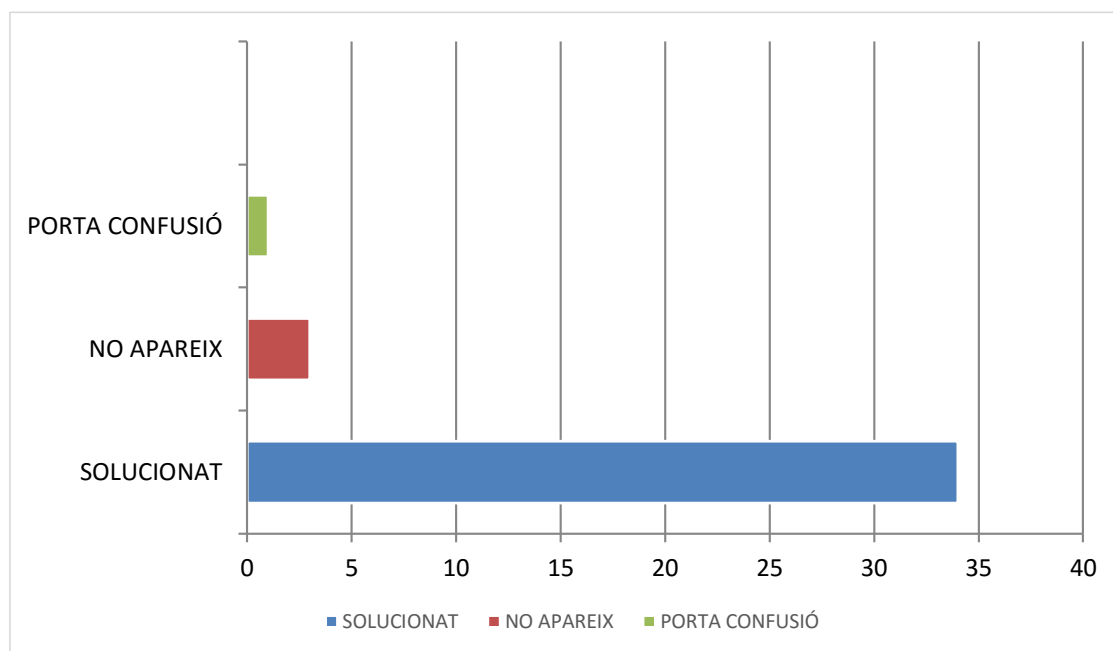
D'altra banda, els dos resultats que no coincideixen són dos conceptes que no apareixen a *Linguee*, així que no es pot dir que una de les fonts ha proporcionat un resultat erroni. I, per acabar, també és important ressaltar que un dels conceptes que no hem obtingut resultat a *Linguee* sí que apareix a *Wikipedia*; és el cas de *Trans-pacific deal*. La raó per la qual no apareix a *Linguee* deu ser perquè no és un terme s'utilitzi amb freqüència, així que per això sempre és bona idea consultar una enciclopèdia com ho és *Wikipedia* per entendre de què tracta aquest pacte i així poder trobar la alternativa més correcte en l'idioma del text meta, en aquest cas l'espanyol.

Finalment, per evitar qualsevol problema pragmàtic, és a dir, que no es té en compte l'encàrrec de traducció, seria recomanable consultar el manual d'estil del diari *El Economista*. D'aquesta manera, es podria corregir els termes necessaris en el cas que aquest diari els vulgui d'una manera diferent que apareix a les diferents fonts consultades. Desgraciadament, aquest manual no està disponible en línia i els responsables no m'han respòs el missatge. Per aquesta raó, no m'ha estat possible fer aquesta última comprovació dels resultats i comparar-ho amb els altres recursos.

En conclusió, dels 38 termes extrets de l'article, *Linguee* ens ha solucionat correctament 34 problemes. Així que es pot dir que en aquest cas, només amb *Linguee* hem obtingut una bona i ràpida solució pel text que estem traduint, és a dir, gairebé un 90% de la documentació terminològica que requeria aquest article ens la pogut proporcionar *Linguee*. D'altra banda, en dos casos (*G-20*, *Trans-Pacific deal*) no ha aparegut cap text, així que ha estat necessari consultar altres fonts. En especial, per aquest tipus de conceptes són molt útil les enciclopèdies, ja que primer s'ha d'entendre que són per després trobar l'equivalent en

espanyol. En canvi, en un dels problemes (*cobble together*) han aparegut tants textos i en cada un traduït d'una manera diferent que això pot dificultar i endarrerir la feina del traductor, ja que cal avaluar i consultar les fonts dels textos originals, per arribar a la conclusió més idònia pel text en qüestió.

Per acabar, cal destacar que un dels problemes (*bloc's crisis*) no ha aparegut a cap de les cinc fonts consultades, així que es pot concloure que tot i que hem consultat bastantes fonts, aquestes mai són suficients per resoldre tots els problemes que pot presentar un text al ser traduït. No obstant això, per agilitzar la feina del traductor i poder entregar la feina abans del termini límit, és bo tenir recursos que puguin solucionar el màxim de problemes possibles i així dedicar més temps a aquells que requereixen una investigació més sofisticada. En aquest sentit, *Linguee* seria un d'aquest bons recursos ja que com s'ha pogut observar en aquest apartat, al comparar-ho amb altres diccionaris, *Linguee* ha estat qui ha proporcionat més traduccions i totes elles correctes. En el següent gràfic es pot observar millor la conclusió dels resultats obtinguts:

Gràfica 3. Problemes de traducció consultats a *Linguee*

6. Conclusions

Com s'ha pogut observar durant aquest treball, *Linguee*, tot i ser un diccionari relativament nou, inclou moltes aportacions que poden ser comparables amb diccionaris que utilitzem fa temps. Està clar que la tecnologia ha canviat la manera de treballar d'un traductor, segons la meua opinió positivament, i *Linguee* és un clar exemple d'aquest avanç en la professió d'un traductor.

Linguee és un diccionari que ens proporciona moltes opcions en contextos diversos. Aquest aspecte pot ser negatiu perquè davant tantes traduccions pot fer-nos dubtar sobre quina seria la més apropiada en cada cas. No obstant això, considero aquest fet positiu ja que, al tenir tantes alternatives, és més probable trobar alguna que estigui en un context similar al text que estem traduint. Així mateix, la gran varietat de textos i traduccions també són una molt bona font d'inspiració per al traductor, ja que al veure com han resolt altres persones problemes de traducció semblants, ens pot ajudar a prendre la decisió més correcta en el nostre cas.

D'altra banda, la Mariana Orozco (2012) ens aconsellava consultar tres tipus de documentació per a la traducció específica i, analitzant *Linguee*, hem pogut comprovar que aquest diccionari ens permet fer dos tipus de documentació alhora: documentació terminològica i documentació contextual i co-textual, i és que amb pocs segons podem trobar termes equivalents en la llengua meta i consultar textos paral·lels. Aquesta característica és una gran ajuda per al traductor, ja que no es perd tan de temps buscant pàgines web o llibres on podrien aparèixer textos semblants.

Tanmateix, com s'ha pogut veure al treball, és molt difícil que una sola font ens solucioni tots els problemes de traducció que pot presentar un text. Frahling vol aconseguir que *Linguee* sigui aquesta única font, així que encara s'haurien de solucionar bastants aspectes fins a poder arribar a aquest punt. Per exemple, pels problemes extralingüístics, aniria bé una petita explicació enciclopèdica per situar-nos bé del tema que es tracta i, així, no perdre tant de temps investigant per la web o buscant llibres a la biblioteca.

Així mateix, per molt que *Linguee* ens proposi bones traduccions, el traductor sempre ha de ser crític i comprovar les fonts en cada moment. Segons el criteri de Maria Pinto, mitjançant la *Plantilla de evaluación de contenidos Electrónicos*, *Linguee* compleix tots els criteris d'avaluació de qualitat, però no podem refiar-nos al 100% perquè mai serà possible controlar tot l'abast que té Internet, ja que qualsevol pot fer una publicació. *Linguee* extreu els textos d'Internet gràcies a un programa informàtic, i tot i que és revisat contínuament per professionals, mai podrem assegurar-nos si el text que estem llegint ja ha estat revisat. Per aquesta raó, el traductor ha de fer ús dels seus coneixements i experiència i utilitzar les propostes d'aquest gran recurs amb criteri. Els diccionaris són un suport, mai ho són tot; si fos així, la professió del traductor desapareixeria i els programes informàtics s'encarregarien de fer aquesta feina.

Cal insistir que en un treball de la naturalesa que ens ocupa no és possible fer un estudi tan exhaustiu de *Linguee*, ja que caldria analitzar tots els àmbits i tenir més exemples de cadascun. D'aquesta manera, es podria extreure una conclusió més crítica sobre aquest diccionari. No obstant això, aquest treball ha estat un bon començament per conèixer les noves tecnologies que tenim a l'abast els traductors, comprovar què ens poden aportar i saber utilitzar amb criteri *Linguee*, un gran recurs sens dubte.

7. Bibliografia

- Alonso, Elisa (2012). *Linguee y las nuevas formas de traducir*. Universidad Pablo de Olavide
<https://rio.upo.es/xmlui/bitstream/handle/10433/851/2013_Alonso_Linguee_Skopos.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [Darrera consulta: 8 d'abril 2016].
- Bueno Carrero, Sandra. *Comparación herramientas TAO o CAT*.
<<http://latraductoraenapuros.blogspot.com.es/2013/10/comparacion-de-herramientas-tao-o-cat.html>> [Darrera consulta: 8 de febrer de 2016].
- Cabanellas de las Cuevas, Guillermo; Hoague, Eleonor C. (2005). *Diccionario de economía, finanzas y empresa = Dictionary of economics, finance and business*. Buenos Aires: Heliasta. 2 v. ISBN 9508850639.
- Cal Varela, Mario; Palacios Martínez, Ignacio (2005). *Nuevas tecnologías en lingüística, traducción y enseñanza de lenguas*. Servicio de Publicacións e Intercambio Científico, Santiago de Compostela, 254 p.
- CCM (2016). *Traductores en línea: ventajas y precauciones al usar Linguee*. <<http://es.ccm.net/faq/12741-traductores-en-linea-ventajas-y-precauciones-al-usar-linguee>> [Darrera consulta: 1 de maig 2016].
- Centro Virtual Cervantes. *Lingüística del corpus*. [en línia]
<http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/diccionario/linguisticacorporus.htm> [Darrera consulta: 6 de març de 2016].
- Diaz Fouces, Óscar (2004) "A localização de páginas da Internet na formação de tradutores". *Confluências: Revista de Tradução Científica e Técnica*, nº 1.
- *Diccionario de la llengua espanyola –DRAE-*. (2015). Real Academia Española <<http://www.rae.es/recursos/diccionarios/drae>> [Darrera consulta: 10 de maig de 2016]
- *DIEC2. Diccionari de la llengua catalana segona edició –DIEC2-*. (2007). Institut d'Estudis Catalans. <http://dlc.iec.cat/> [Darrera consulta: 8 de maig de 2016]

- Durán Muñoz, Isabel (2011). “*Recursos Electrónicos para la búsqueda terminológica en traducción: clasificación y ejemplos*”. *Revista Tradumàtica: tecnologies de la traducció*, núm. 9, p. 137-146. <https://ddd.uab.cat/pub/tradumatica/tradumatica_a2011n9/tradumatica_a2011n9p137.pdf> [Darrera consulta: 5 de maig 2016].
- En la luna de Babel. *La caja de herramientas del traductor (I) Recursos lexicográficos*. Blog sobre lengüas y traducción. <<https://enlalunadebabel.com/2014/10/22/la-caja-de-herramientas-del-traductor-i-recursos-lexicograficos/>> [Darrera consulta: 1 de maig 2016]
- Espada, Arcadi (2010). “*Los 10 pecados editoriales*”. *El mundo*. <<http://www.elmundo.es/blogs/elmundo/elmundopordentro/2010/11/14/los-10-pecados-editoriales.html>> [Darrera consulta: 20 de març de 2016].
- Florez, Silvia; Alcina, Amparo (2001). “*Catálogo de software libre para la traducción*”. *Revista Tradumática: tecnologies de la traducció*, núm. 9, p. 57-73. <<file:///C:/Users/Anna/Downloads/5-53-2-PB.pdf>> ISSN: 1578-7559 [Darrera consulta: 5 de maig de 2016].
- Jeczmyk Nowak, Olga (2014). *20 recursos imprescindibles para traductores y lingüistas*. <<http://20000lenguas.com/2014/12/15/20-recursos-imprescindibles-para-traductores-y-linguistas/>> [Darrera consulta: 1 de maig 2016].
- Lamarca, María (2013). *Robots y agentes*. <http://www.hipertexto.info/documentos/robot_agent.htm> [Darrera consulta: 7 de febrer de 2016].
- *Linguee Diccionario inglés-español* (2016). Linguee GmbH. <http://www.linguee.es/> [Darrera consulta: 12 de maig de 2016].
- Linguee. *Acerca de Linguee*. <<http://www.linguee.es/espanol-ingles/page/about.php>> [Darrera consulta: 7 de maig de 2016].
- Linguee. *Material de prensa linguee*. <<http://www.linguee.es/espanol-ingles/page/about.php?site=press>> [Darrera consulta: 7 de maig de 2016].
- Linguee. *Perfil corporativo*. <http://www.linguee.es/press/ES/Company_Profile_ES.pdf> [Darrera consulta: 7 de maig de 2016].

- Molino de Ideas (2012). *Herramientas para la traducción: Linguee, la web como diccionario*.
<<http://blogs.molinodeideas.com/cometario/herramientas-para-la-traduccion-linguee-la-web-como-diccionario/>> [Darrera consulta: 1 de maig 2016]

- Orozco Jutorán, Mariana. (2012). *Metodología de la traducción directa del inglés al español: materiales didáctica para la traducción general y especializada*. Granada: Comares. 293 p. ISBN: 978-84-9836-985-4

- *Oxford English Dictionary*. (2016). Oxford University Press.
<<http://www.oxforddictionaries.com/es>> [Darrera consulta: 12 de maig de 2016]

- Paloma, David (2015). “*Termcat, 30 anys*”. *El punt avui*.
<<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/876636-termcat-30-anys.html>> [Darrera consulta: 10 de març de 2016].

- Pinto, Maria (2014). *Calidad y evaluación de los contenidos electrónicos*.
<<http://www.mariapinto.es/e-coms/calidad-y-evaluacion-de-los-contenidos-electronicos/#c6>> [Darrera consulta: 28 de març de 2016].

- Prat, Marie (2012). *SEO-Posicionamiento de su sitio web*. 2ª ed. Barcelona: Ediciones ENI. 307 p. ISBN: 2746073226

- Räth, Magdalena (2012). *Web-Wörterbuch Linguee startet Premium und Professional*. Gründerszene.
<<http://www.gruenderszene.de/news/linguee-premium-professional-gereon-frahling-interview>> [Darrera consulta: 20 de febrer 2016]

- Roca, Juanma (2009). *Revolución linkedin: La red profesional del managment 2.0 del siglo XXI*. Barcelona: Grupo Planeta. 218 p.

- Sinclair, John (1991). *Corpus, Concordance, Collocation*. Oxford: Oxford University Press. 179 p. ISBN: 0194371441

- Valero Garcés, Carmen; de la Cruz Cabanillas, Isabel (2001). *Traducción y nuevas tecnologías*. Madrid: Universidad de Alcalá 398 p. ISBN: 9788481384154

- Valero Garcés, Carmen; *et al.* (2002-2003). “*El traductor informatizado ¿Una nueva profesión o una necesidad?*” Hieronymus Complutensis, núm. 9-10, p. 41-52
<http://cvc.cervantes.es/lengua/hieronymus/pdf/09_10/09_10_041.pdf> [Darrera consulta: 23 de març 2016].
- Vinay, Jean-Paul; Darbelnet, Jean (1977). *Stylistique comparée du français et de l'anglais: méthode de traduction*. Paris: Didier. 331 p. ISBN: 2278008943
- *Wikipedia: la enciclopedia libre*. <<https://www.wikipedia.org/>> [Darrera consulta: 8 de maig 2016].
- García Lledó, Merche (2015). “Entrevista a José María Bastida, responsable de Linguee en espanyol”
<<http://www.traducirco.com/2015/05/entrevista-jose-maria-rosa-bastida.html>> [Darrera consulta: 20 de març 2016].

8. Annex: Article *The Economist*

Loathe thy neighbour. Politics is making international co-operation harder (9 de enero de 2016) *The Economist*. En sección: Economía y finanzas. <<http://www.economist.com/news/finance-and-economics/21685484-politics-making-international-co-operation-harder-loathe-thy-neighbour>>

POLITICS is local but most problems are international. That is the fundamental problem for national governments caught between the twin forces of globalisation and voters' anger.

The European refugee crisis, for example, seems to cry out for a continent-wide solution. But the tide of migrants has been so vast that national governments have been tempted to put up barriers first, and answer questions later. The latest example saw Sweden introduce checks on those travelling from Denmark, leading the latter country, in turn, to impose temporary controls on its southern border with Germany. Anti-immigration parties have been gaining in the polls; with the exception of Angela Merkel, mainstream politicians want to head off the threat.

The current system combines unchecked movement within the Schengen area (which does not include all members of the European Union) with external borders patrolled by national governments. There is no Schengen border force, but once inside, refugees can go anywhere within the Schengen countries.

In a way, this looks like the same mismatch that has plagued the euro: a single currency without a unitary fiscal and political authority. Many economists have advocated much greater integration of the euro zone in the wake of the bloc's crisis. The European banking system would be stronger if there was a comprehensive deposit-insurance scheme; the economy would be more balanced if there were fiscal transfers from rich to poor countries. But such plans are unpopular with voters in rich countries (who perceive them as handouts) and in poor countries (who worry about the implied loss of local control that reforms would require).

All that the EU's leaders have managed so far is to cobble together solutions (such as the Greek bail-outs) at the last minute. The impression of indecisiveness in Brussels has done nothing to make the EU more popular with voters—surging anti-immigrant parties are also Eurosceptic.

At the global level, co-operation also seems more difficult. Gone is the unity of the G20's summit in London in 2009, when leaders agreed on a co-ordinated stimulus in response to the financial crisis. The appetite for fiscal stimulus seems to have completely disappeared.

Central banks are now heading in different directions: the Federal Reserve has just tightened monetary policy while the European Central Bank and the Bank of Japan are committed to easing. The euro zone, which has a big trade surplus, seems happy to let its currency depreciate, adding to deflationary pressures elsewhere.

Trade creates tighter links between countries, but global trade growth has been sluggish in recent years. The OECD thinks that trade grew by only 2% in volume in 2015. No longer is trade rising faster than global GDP, as it was before the crisis. In a widely expected but still depressing development, the Doha round of negotiations on a new global trade agreement has been abandoned, although the trans-Pacific deal did make it through.

International agreements require compromise, which leaves politicians vulnerable to criticism from inflexible opponents. Voters are already dissatisfied with their lot after years of sluggish gains (or declines) in living standards. When populist politicians suggest that voters' woes are all the fault of foreigners, they find a ready audience. With the global economic pie growing more slowly, the temptation is to try and grab a bigger slice of it—at the expense of everyone else.

Furthermore, economic woes can lead to much more aggressive foreign policy. It is hard to believe that the fall in oil prices—and the effect on national budgets—has not played some part in the current turmoil in the Middle East.

In the developed world, demographic constraints (a static or shrinking workforce) may limit the scope for the kind of rapid growth needed to reduce the debt burden

and make voters happier. Boosting that sluggish growth rate through domestic reforms (breaking up producer cartels, making labour markets more flexible) is very hard because such reforms arouse strong opposition from those affected.

The danger is that a vicious cycle sets in. Global problems are not tackled because governments fail to co-operate; voters get angrier and push their leaders into more nationalistic positions. And it is hard to see things changing this year, with no country likely to take the lead. America will be consumed by its presidential election, Europe by refugees and fear of terrorism, China by its adjustment to slower growth. No one is in charge.